

Eldre helseatlas – 75 år og eldre

Somatisk spesialisthelsetjeneste, 2013–2015

Spesialisthelsetjenesten omfatter bl.a. somatiske og psykiatriske sykehus, ambulansetjeneste, privatpraktiserende spesialister og røntgenvirksomhet. I 2002 overtok de regionale helseforetakene (RHF) ansvaret for spesialisthelsetjenesten. RHF'ene plikter å sørge for nødvendige spesialisthelsetjenester til befolkningen. «Sørge-for»-ansvaret ivaretas i hovedsak gjennom helseforetakene som eies av de fire RHF'ene.

Bakgrunn

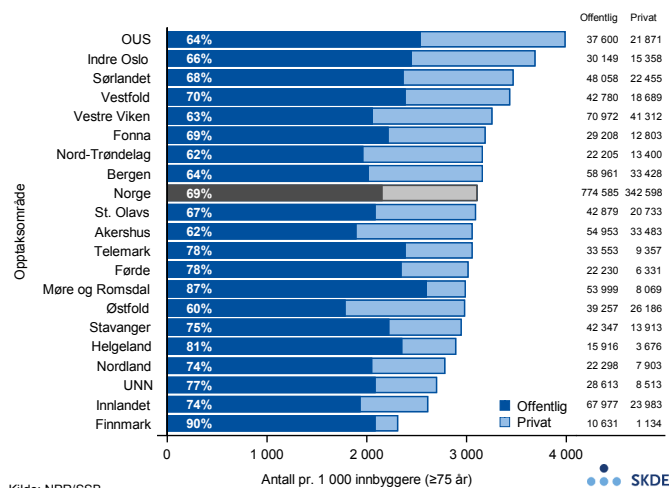
Fastlegen har en portvaktrolle og henviser til spesialisthelsetjeneste. Spesialisthelsetjenesten skal sørge for utredning, behandling og tilstrekkelig oppfølging av pasienter med akutte og kroniske sykdommer og helseplager.

Utvalget består av alle pasientkontakter i somatisk spesialisthelsetjeneste som er rapportert til NPR: polikliniske konsultasjoner inkl. privatpraktiserende spesialister med avtale om offentlig refusjon (avtalespesialister), dagbehandlinger og innleggelse i sykehus. Polikliniske konsultasjoner og dagbehandlinger er samlet og kalles polikliniske konsultasjoner. Behandling og inngrep som er betalt fullt ut av pasienten eller forsikringsselskap o.l. er ikke inkludert.

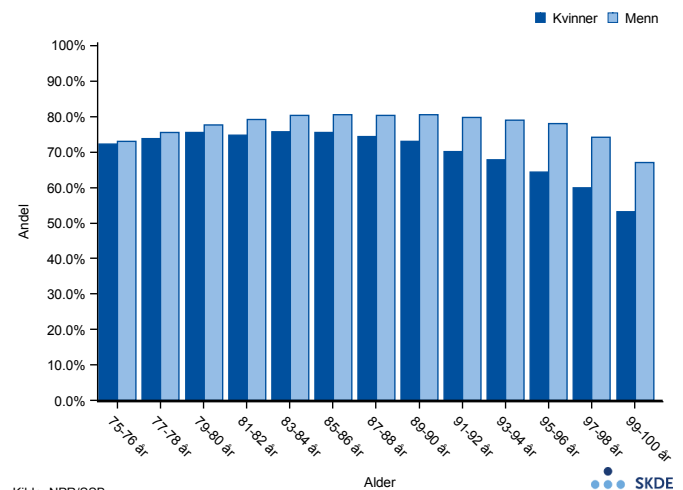
Resultater

Det er ca. 1 117 000 polikliniske konsultasjoner blant eldre pr. år hvorav ca. 70 % foregår i offentlige sektor. Bosatte i OUS-området bruker poliklinikk ca. 70 % mer enn bosatte i Finnmark. Bruk av private tjenesteytere i OUS-området (målt i rate) er nesten seks-doblet sammenlignet med i Finnmark. Det er tydelig samvariasjon mellom bruk av poliklinikk og andel private tjenesteytere.

De eldre har ca. 179 000 innleggelse pr. år og 80 % av disse er akutte innleggelse. Bosatte i Finnmark legges ca. 30% oftere inn på sykehus enn bosatte i Østfold og variasjonen anses å være liten. 80 % av innleggelse hos eldre er akutte mot 70 % i pasientpopulasjonen under 75 år.

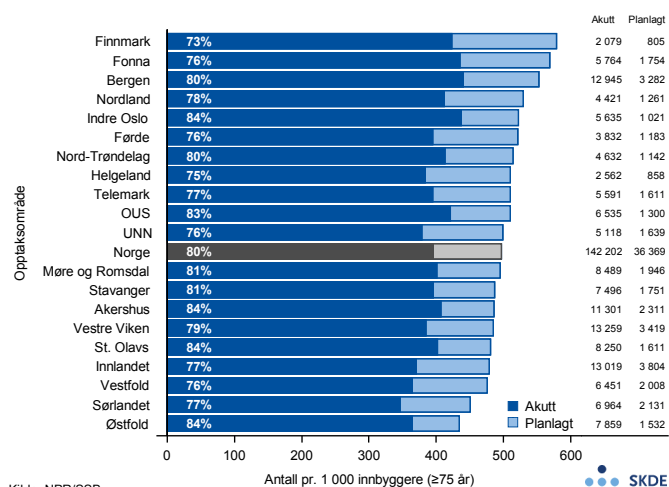
Kilde: NPR/SSB

Kilde: NPR/SSB

Polikliniske konsultasjoner, ant. pr 1000 innb., justert for kjønn og alder, fordelt på off. og priv. tjenesteyter. Gj.snittlig ant. off. og priv. kons. pr. år.

Kilde: NPR/SSB

Innleggelse, ant. pr. 1 000 innb., justert for kjønn og alder, fordelt på akutte og planlagte innleggelse. Gj.snittlig ant. ak. og pl. innl. pr. år.

Andel av befolkningen som har hatt minst en kontakt i spesialisthelsetjenesten i 2015, fordelt på 2-årige aldersgrupper.

Kommentarer

De eldre, som representerer 7 % av Norges befolkning, står for 16 % av alle kontakter i spesialisthelsetjenesten. De eldre benytter seg andelsmessig mer av innleggelse (23 %) enn av poliklinikk (15 %).

Andelen eldre som har vært i kontakt med spesialisthelsetjenesten faller med alderen, særlig er fallet markant for de eldste kvinnene. Etter 80-årsalderen er andelen kvinner innlagt i sykehjem høyere enn menn og de kan dermed ha noe mindre behov for spesialisthelsetjenester. En annen mulig forklaringer kan være at de eldre gjenlevende kvinnene er friskere med mindre behov. Om kjønnsforskjellen beskriver mindre eller udekkede behov, vites ikke.